

ANEXA 10.5 - Listă explicativă termeni**Policitica de coeziune, fonduri și instrumente structurale**

Acordul de parteneriat 2014-2020	Document aprobat de Comisia Europeană, negociat în prealabil cu România, ca stat membru, reprezentând documentul de referință pentru programarea instrumentelor structurale, asigurând conformitatea intervențiilor acestor fonduri cu orientările strategice comunitare privind coeziunea și prioritățile naționale de dezvoltare, precum și legătura dintre prioritățile la nivel comunitar și/sau alte programe naționale. Acordul de parteneriat prevede dispoziții pentru a asigura alinierea cu strategia uniunii pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, precum și cu misiunile specifice fondurilor în conformitate cu obiectivele lor bazate pe tratate ale UE, dispoziții pentru implementarea eficace și eficientă a fondurilor ESI și dispoziții privind aplicarea principiului parteneriatului și a unei abordări integrate a dezvoltării teritoriale.
Fondurile FESI -	Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), care funcționează în temeiul unui cadru comun („fondurile structurale și de investiții europene” - „fondurile FESI”).
Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	CLLD este o noțiune utilizată de Comisia Europeană pentru a descrie o abordare „de jos în sus”, în care populația locală preia controlul și formează un parteneriat local. Acesta din urmă are rolul de a elabora și pune în aplicare o strategie de dezvoltare integrată. Strategia este concepută astfel încât să valorifice punctele forte sau „atuurile” sociale, de mediu și economice ale comunității, mai degrabă decât să compenseze problemele cu care se confruntă aceasta. În acest scop, parteneriatul beneficiază de finanțare pe termen lung și deține puterea de decizie cu privire la modul în care sunt cheltuite fondurile.
Investiții teritoriale integrate	O investiție teritorială integrată presupune o nouă modalitate de finanțare a unei strategii de dezvoltare urbană/ strategie teritorială/ pact teritorial ce implică investiții din FSE, FEDR sau fondul de coeziune în mai multe axe prioritare ale unuia sau mai multor programe operaționale. Instrumentul ITI și alocările financiare orientative din fiecare axă prioritară/program sunt în conformitate cu normele specifice fiecărui fond.
Program operațional	Document strategic de programare elaborat de Statul Membru și aprobat de Comisia Europeană, prin care este stabilită o strategie de dezvoltare sectorială sau regională printr-un set de priorități coerente.
Programul Operațional Regional	Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020 este unul din programele aferente Acordului de Parteneriat 2014-2020, prin care se pot accesa fondurile europene structurale și de investiții, în concret, cele provenite din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR). Programul a fost aprobat prin decizia Comisiei Europene nr. C (2015) 4272/23.06.2015.
Regiuni de dezvoltare	Unități teritoriale - statistice, alcătuite din asocierea liberă/voluntară a județelor. Ele corespund nivelului NUTS II în Nomenclatorul Unităților Statistice Teritoriale (NUTS) ale EUROSTAT, pentru care se colectează date statistice specifice, în conformitate cu reglementările EUROSTAT pentru teritoriile de nivel NUTS II. În România există 8 astfel de regiuni de dezvoltare.
Indicatori de rezultat	Indicatorii de rezultat măsoară beneficiul real al rezultatelor imediate asupra grupului țintă.
Indicatori de output	Indicatorii de output măsoară produsele directe ale activităților unui program, tot ceea ce a fost obținut prin consumarea resurselor alocate.

Programul Operațional Regional - instituții, structuri, documente

Accelerator de afaceri	de	Acceleratorul de afaceri reprezintă incubatorul de afaceri care asigură accesul la fonduri, în etape, pentru rezidenți, în scopul lansării pe piață a unui produs sau serviciu într-o perioadă scurtă de timp.
Agenție Dezvoltare Regională	pentru	Organism neguvernamental, nonprofit, de utilitate publică, cu personalitate juridică, ce funcționează în domeniul dezvoltării regionale și care se organizează și funcționează în condițiile Legii nr. 315/2004 ¹ privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare. Conform prevederilor HG nr. 398/2015, ADR-urile au fost desemnate Organisme intermediare pentru Programul Operațional Regional.
Asociație de dezvoltare intercomunitară	de	Conform art.1, alin.2, lit.c) din Legea nr.215/2001 privind administrația publică locală, cu modificările și completările ulterioare, Asociația de dezvoltare intercomunitară reprezintă o structură de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființată, în condițiile legii, de unitățile administrativ-teritoriale, pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional ori furnizarea în comun a unor servicii publice. Conform art.2 lit.a) din Legea nr.51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice, cu modificările și completările ulterioare, <i>Asociația de dezvoltare intercomunitară cu obiect de activitate serviciile de utilități publice</i> reprezintă asociația de dezvoltare intercomunitară definită potrivit prevederilor Legii administrației publice locale nr.215/2001, republicată, având ca obiectiv înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciilor de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente acestor servicii.
Autoritatea de Audit		Autoritatea publică, la nivel național, responsabilă cu verificarea operațiunilor de management și a sistemului de control pentru fiecare program operațional, independentă funcțional de Autoritatea de Management și de Autoritatea de Certificare. În România, pentru toate programele operaționale, Autoritatea de Audit funcționează pe lângă Curtea de Conturi.
Autoritatea de Certificare și Plată	de	Structură organizatorică în cadrul Ministerului Finanțelor Publice, responsabilă de certificarea sumelor cuprinse în declarațiile de cheltuieli transmise la Comisia Europeană și pentru primirea fondurilor transferate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și asigurarea transferului acestora către beneficiari, precum și a sumelor de prefinanțare și cofinanțare aferente acestora din fonduri alocate de la bugetul de stat
Autoritatea de management pentru Programul Operațional Regional (AMPOR)	de	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice are responsabilitatea managementului, gestionării și implementării asistenței financiare din instrumente structurale ale Uniunii Europene pentru Programul Operațional Regional în cadrul perioadei de programare 2014 - 2020, în conformitate cu prevederile Hotărârii nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013, H.G. nr. 1/2013 privind organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.
Autoritate Urbană		În conformitate cu art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), autoritățile urbane sunt structuri ce funcționează la nivelul administrațiilor publice locale din cele 39 de municipii reședință de județ eligibile în cadrul Axei prioritare 4 a POR 2014-

¹ Publicată în Monitorul Oficial nr. 577 din 29 iunie 2004

	2020 și ale căror responsabilități sunt legate de selectarea listei de proiecte prioritare pentru respectivele zone urbane.
Axă prioritară	Una dintre prioritățile strategice dintr-un program operațional; cuprinde un grup de operațiuni prioritari de investiții legate între ele și având obiective specifice măsurabile.
Beneficiar	Persoana juridică sau asocieri/parteneriat de persoane juridice care beneficiază de asistența financiară nerambursabilă în cadrul Programul Operațional Regional și cu care AMPOR și Organismul Intermediar, încheie contractul de finanțare.
Cerere de finanțare	Formularul completat de către solicitant, pentru fiecare proiect individual, în vederea obținerii finanțării prin Programul Operațional Regional pentru proiectul respectiv. Cererea de Finanțare va fi depusa cu anexele menționate în ghidurile specifice.
Cerere de proiecte/ Apel de proiecte cu termen limită de depunere	Invitație publică adresată de către Autoritatea de Management / Organismul intermediar pentru POR unei categorii clar identificate de potențiali solicitanți, în vederea depunerii, într-o perioadă de timp specificată, a cererilor de finanțare pentru proiecte, în cadrul unei priorități de investiții/axe prioritare din Programul Operațional Regional 2014 - 2020.
Comitet de Monitorizare pentru POR (CMPOR)	Structură națională de tip partenerial fără personalitate juridică, cu rol decizional și strategic în procesul de implementare a Programului operațional regional 2014-2020. CMPOR are rolul de a asigura eficacitatea și calitatea implementării programului. CMPOR se organizează în conformitate cu Regulamentului cadru de organizare și funcționare al acestuia
Contract de finanțare	Procese verbale ale ședințelor CMPOR și Hotărârile CMPOR pot fi consultate pe website-ul POR, http://www.inforegio.ro Actul juridic cu titlu oneros, încheiat între Autoritatea de management, Organismul intermediar și beneficiar, prin care se aprobă spre finanțare, în cadrul Programului Operațional Regional, un proiect inclus ce a fost selectat în urma procesului de evaluare și selecție, în anumite condiții.
Documentul justificativ pentru finanțarea intervențiilor din FESI 2014-2020	Reprezintă documentul întocmit la nivelul Autorității urbane, ce cuprinde proiectele selectate și propuse pentru finanțare în perioada de programare 2014-2020 pentru zonele urbane aferente celor 39 de municipii reședință de județ eligibile în cadrul Axei prioritare 4 a POR 2014-2020.
Departamentul pentru Lupta Anti-Fraudă (DLAF)	Instituția națională de contact cu Oficiul European de Luptă Antifraudă - OLAF, constituită în cadrul aparatului de lucru al Guvernului României, care acționează pe bază de autonomie funcțională și decizională, independent de alte instituții publice, în vederea asigurării, sprijinirii sau coordonării, după caz, a îndeplinirii obligațiilor ce revin României privind protecția intereselor financiare ale Comunității Europene, având atribuția de control al obținerii, derulării sau utilizării fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare aferente.
Entități care furnizează activități de transfer tehnologic	incubatoare tehnologice și de afaceri ITA, centre de transfer tehnologic - CTT, centre de informare tehnologică CIT, oficii de legătură cu industria - OLI, etc ITA reprezintă o entitate din infrastructură a cărei activitate este orientată în principal către facilitarea inițierii și dezvoltării de noi întreprinderi inovative bazate pe tehnologie avansată. CTT este o entitate din infrastructură a cărei activitate constă în stimularea inovării și transferului tehnologic în scopul introducerii în circuitul economic a rezultatelor cercetării, transformate în produse, procese și servicii noi sau îmbunătățite. CIT reprezintă o entitate din infrastructură care desfășoară activități de diseminare a informațiilor referitoare la rezultatele cercetării-dezvoltării,

	documentare tehnologică și instruire a agenților economici, în scopul stimulării valorificării rezultatelor, creării și dezvoltării comportamentului inovativ al mediului socioeconomic.
	OLI, asimilate ca și centre de competență, este o entitate din infrastructură al cărei obiect de activitate constă în stabilirea, menținerea și extinderea legăturilor dintre furnizorii rezultatelor cercetării-dezvoltării și mediul socioeconomic/agenții economici, în scopul facilitării transferului tehnologic.
Grup de acțiune locală	Structură partenerială formată din reprezentanți ai intereselor socio-economice locale ale sectoarelor public și privat, precum antreprenorii și asociațiile acestora, autorități locale, asociații de cartier sau asociații rurale, grupuri de cetățeni (minorități, cetățeni vârstnici, femei/bărbați, tineri, antreprenori, etc.), organizații comunitare și voluntare, etc. În procesul decizional de selecție, cel puțin 50% din drepturile de vot trebuie să le revină partenerilor din sectorul privat și niciun grup de interese nu trebuie să dețină singur mai mult de 49% din drepturile de vot.
Incubator de afaceri	Incubatorul de afaceri este o structură partenerială locală sau regională, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru întreprinderile mici și mijlocii nou înființate și cele inovative stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să supraviețuiască și să crească în perioada de început, atunci când sunt cel mai vulnerabile.
Obiective tematice	Articolul 9 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, definește 11 obiective tematice, cu scopul de a concentra investițiile UE și de a contribui la strategia UE pentru o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. Obiectivele tematice sunt transpuse în priorități specifice pentru fiecare din fondurile ESI și sunt stabilite normele specifice fondurilor. Printre obiectivele tematice se numără: <i>OT 1 - consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării; OT 3 - îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii.</i> În cadrul POR 2014-2020 se regăsesc 9 din cele 11 obiective tematice.
Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)	Structura constituită în cadrul Comisiei Europene, independentă funcțional, care răspunde de protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene.
Organism intermediar pentru Programul Operațional Regional	Reprezintă instituția desemnată de statul membru care, prin delegare de atribuții de la Autoritatea de Management, implementează axele prioritare / domeniile de intervenție prioritare de investiții din Programul Operațional Regional 2014-2020. În conformitate cu prevederile HG nr.398/2015, au fost desemnate ca organisme intermediare pentru POR cele opt agenții pentru dezvoltare regională.
Zona funcțională urbana	Zona formată în jurul unui centru urban cu caracter polarizator din punct de vedere socio-economic și localitățile înconjurătoare între care există relații economice, demografice, etc. (ex. navetism).
Prioritate de investiții	Operațiunea sau setul de operațiuni clar identificate în cadrul unei Axe prioritare. Prioritățile de investiții aferente fiecărui obiectiv tematic finanțat din FEDR sunt detaliate la art. 5 din REGULAMENTUL (UE) NR. 1301/2013 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile

	obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006.
Proiect	O serie de activități economice indivizibile, concepute pentru a produce un rezultat specific într-o perioadă de timp dată și având obiective clar stabilite, pentru a cărui realizare Beneficiarul primește fonduri nerambursabile, în cadrul Programului Operațional Regional
Reprezentant legal al solicitantului	Persoana care are dreptul conform actelor de constituire/alte acte relevante să reprezinte organizația și să semneze în numele acesteia.
Sistemul unic de management al informației (SMIS2014+)	SMIS 2014+ reprezintă sistemul informatic unitar, gestionat de Ministerul Fondurilor Europene, care are posibilitatea să interacționeze eficient cu sistemul informatic al Comisiei Europene (SFC 2014) și este proiectat având la bază principiul asigurării interoperabilității cu alte sisteme informatice, astfel încât să poată oferi în orice moment situații operative de ansamblu, precum și raportări specifice și detaliate, în funcție de nevoile utilizatorilor, răspunzând nevoilor sistemului de coordonare, gestionare și control al FEDR, FC și FSE, în conformitate cu prevederile art. 125 alin. (2) lit. d) din Regulamentul (UE) nr. 1.303/2013;”
Solicitant	Persoana juridică sau asocieria / parteneriatul de persoane juridice care depune o cerere de finanțare, în vederea obținerii de fonduri nerambursabile din cadrul POR 2014-2020. Categoriile de solicitanți eligibili și condițiile pe care aceștia trebuie să le îndeplinească sunt menționate în prezentul Ghid general, precum și din cadrul Ghidurilor specifice.
Strategie de Dezvoltare Locală Plasată sub Responsabilitatea Comunității (Strategie DLRC)	Reprezintă un set coerent de operațiuni care vizează atingerea obiectivelor și acoperirea nevoilor locale care contribuie la atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020 a UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, conceput și implementat de un grup de acțiune locală.
Strategie de Dezvoltare Regională 2014-2020	Document elaborat pentru fiecare regiune de dezvoltare, conține priorități și măsuri ce vor putea fi finanțate din instrumente structurale prin Programul Operațional Regional, programe operaționale sectoriale, Programul Național pentru Dezvoltare Rurală, precum și din alte surse de finanțare.
Strategie Integrată de Dezvoltare Urbană	Conform art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 privind Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Strategia integrată de dezvoltare urbană este documentul care stabilește acțiuni integrate pentru abordarea provocărilor economice, sociale, climatice, demografice și de mediu care afectează zonele urbane.
Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării	Strategia UE pentru regiunea Dunării (SUERD) este un mecanism comunitar de cooperare a statelor din bazinul Dunării, destinat dezvoltării economice și sociale a macro-regiunii dunărene, prin consolidarea implementării în regiune a politicilor și legislației UE. SUERD este a doua strategie macro-regională a UE, preluând modelul de cooperare dezvoltat prin Strategia UE pentru Marea Baltică (adoptată în 2009) cu adaptare la specificul regiunii dunărene. La Strategia Dunării participă paisprezece state: nouă state membre UE (Austria, România, Bulgaria, Cehia, Croația, Germania - ca stat federal și prin landurile Baden-Württemberg și Bavaria, Slovacia, Slovenia, Ungaria) și cinci state ne-membre UE (Bosnia-Herțegovina, Muntenegru, Serbia, Republica Moldova și Ucraina). Obiective și priorități - strategia este structurată pe patru mari obiective: <ul style="list-style-type: none"> • interconectarea regiunii Dunării; • protejarea mediului în regiunea Dunării; • creșterea prosperității în regiunea Dunării; • consolidarea regiunii Dunării.

Teritoriul din perspectiva CLLD	<p>Selectarea zonelor urbane în care este indicată aplicarea abordării CLLD se va face pe baza criteriilor de dimensiune și coerență.</p> <p>-Din punctul de vedere al dimensiunii, populația vizată de un parteneriat local va cuprinde între 10.000 și 150.000 de locuitori.</p> <p>-Din punctul de vedere coerenței, zonele vizate de un parteneriat local (grup de acțiune locală) trebuie să fie coerente din punct de vedere economic, social și fizic, prin coerență înțelegându-se „funcționalitatea” zonei în sensul susținerii obiectivelor strategiei de dezvoltare locală. Teritoriul va cuprinde una sau mai multe zone urbane marginalizate (cum ar fi zone de tip ghetou cu blocuri) alături de zona urbană funcțională din care fac parte acestea.</p>
Unitate de plată pentru POR	Structură din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, având responsabilitatea transferării către beneficiari a sumelor de prefinanțare, cofinanțare alocate de la bugetul de stat, a sumelor din asistența financiară nerambursabilă de la Uniunea Europeană și a sumelor pentru acoperirea plății taxei pe valoarea adăugată aferentă cheltuielilor eligibile efectuate în cadrul proiectelor finanțate în cadrul POR

Terminologie financiară

Cheltuieli eligibile	Cheltuielile realizate de către un beneficiar, aferente proiectelor finanțate în cadrul programelor operaționale, care pot fi finanțate atât din instrumente structurale, cât și din bugetul de stat și/sau contribuția proprie a beneficiarului, conform reglementărilor legale comunitare și naționale în vigoare. Categoriile de cheltuieli eligibile sunt detaliate pentru fiecare prioritate de investiții în parte în cadrul ordinelor de cheltuieli ne-eligibile.
Cheltuieli neeligibile	În înțelesul prezentului Ghid, reprezintă cheltuieli inerente realizării proiectelor finanțate din instrumentele structurale în cadrul programelor operaționale, care nu pot fi finanțate din instrumentele structurale, conform reglementărilor comunitare și naționale.
Co-finanțare privată	Orice contribuție la finanțarea cheltuielilor eligibile, alta decât co-finanțarea publică, aferentă proiectelor finanțate în cadrul programelor operaționale.
Finanțare publică	<p>Finanțare din fonduri publice.</p> <p>Fondurile publice reprezintă sumele alocate de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele instituțiilor publice autonome, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, după caz, bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice; bugetul fondurilor externe nerambursabile².</p> <p>Fonduri publice locale reprezintă sumele alocate de la bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetele locale, după caz, bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetul împrumuturilor externe și interne, pentru care rambursarea, plata dobânzilor, comisioanelor, spezelor și a altor costuri se asigură din bugetele locale (și care provin din: împrumuturi externe contractate de stat și subîmprumutate autorităților administrației publice locale și/sau agenților economici și serviciilor publice din subordinea acestora), împrumuturi contractate de autoritățile administrației publice locale și</p>

² Conform Legii nr. 500 / 2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 597 / 13 august 2002, cu modificările și completările ulterioare.

	garantate de stat, împrumuturi externe și/sau interne contractate sau garantate de autoritățile administrației publice locale, bugetul fondurilor externe nerambursabile ³ .
Insolvență	Acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datorilor certe, lichide și exigibile, astfel: a) insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor; prezumția este relativă; b) insolvența este iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadență datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței;
Pre-finanțare	Sumele transferate din bugetul de stat sau din instrumente structurale către un beneficiar, dacă acest transfer nu se realizează în cadrul unui proiect care intră sub incidența ajutorului de stat/de minimis, prin plată directă sau prin plată indirectă, de regulă în stadiul inițial de implementare a proiectelor, în baza unui contract de finanțare încheiat între beneficiar și Autoritatea de management/Organismul intermediar responsabil/responsabil, în vederea asigurării derulării corespunzătoare a proiectelor

Instrumente financiare

Instrument financiar	Instrumentele financiare reprezintă un mod eficient de mobilizare a resurselor din cadrul politicii de coeziune în vederea realizării obiectivelor strategiei Europa 2020. Țintite către proiecte cu potențială viabilitate economică, instrumentele financiare oferă sprijin investitorilor prin împrumuturi, garanții, investiții de capital și alte mecanisme purtătoare de risc, care pot fi combinate cu asistență tehnică, subvenții la dobândă sau contribuții la comisioanele de garantare în cadrul aceleiași operațiuni. Instrumentele financiare care sunt utilizate din fondurile POR sunt identificate în baza unei evaluări ex-ante elaborate de Fondul European de Investiții.
----------------------	---

Ajutor de stat

Active totale	Activele totale se referă la valoarea bunurilor unei întreprinderi: active imobilizate (imobilizări necorporale, corporale și financiare) + active circulante (stocuri, producția în curs de executare, creanțe și alte valori în curs de valorificare) + cheltuieli în avans.
Ajutor de stat	Orice ajutor acordat de stat sau din resurse ale statului în orice formă care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența prin favorizarea unor întreprinderi sau producția anumitor bunuri, în măsura în care afectează comerțul între statele membre (vezi și „Schemă pentru ajutor de stat”)
Ajutor de stat regional	Prin contracararea handicapurilor care afectează regiunile defavorizate, ajutoarele regionale promovează coeziunea economică, socială și teritorială a statelor membre și a Uniunii în ansamblul său. Ajutoarele regionale au ca obiectiv susținerea dezvoltării zonelor celor mai defavorizate, prin încurajarea investițiilor și a creării de locuri de muncă într-un context durabil. Pot fi acordate ajutoare regionale pentru a promova înființarea de noi unități, extinderea capacității unei unități existente, diversificarea producției unei unități sau o schimbare fundamentală în procesul general de producție al unei unități existente.

³ Conform Legii 273 / 2006 privind finanțele publice locale, publicate în Monitorul Oficial nr. 618 / 18 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare.

Ajutor de minimis	<p>Valoarea maximă a ajutorului, în regim de minimis, ce poate fi acordat unei întreprinderi, din fonduri publice, într-o perioadă de până la 3 ani fiscali (ultimii 2 ani fiscali înainte de data depunerii cererii de finanțare și anul curent depunerii cererii de finanțare) este de 200.000 de euro, în conformitate cu reglementările comunitare privind concurența și ajutorul de stat.</p> <p>În cazul întreprinderilor din domeniul transportului rutier (transportul de marfă și transportul de călători pe cale rutieră), valoarea maximă a ajutorului ce poate fi acordat în regim de minimis este de 100.000 de euro.</p>
Asociații care reprezintă mediul de afaceri (AS)	În sensul acestui ghid, asociații constituite în baza Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații și a Legii nr. 62/2011 a dialogului social
Cifra de afaceri	Cifra de afaceri anuală netă este stabilită prin calcularea veniturilor pe care întreprinderea le realizează în cursul unui an din vânzări și servicii, după deducerea reducerilor comerciale și a taxei pe valoarea adăugată, precum și a altor taxe indirecte.
Imobil	a) Terenul, cu sau fără construcții, de pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale, aparținând unuia sau mai multor proprietari, care se identifică printr-un număr cadastral unic. (conform Legii 7/1996, cu modificările și completările ulterioare)
Investiție inițială	<p>b) Investiție în active corporale și/sau necorporale referitoare la înființarea unei noi unități, la extinderea unei unități existente, la diversificarea producției unei unități prin realizarea de produse noi, suplimentare sau la o schimbare fundamentală a procesului global de producție a unei unități existente</p> <p>c) Achiziționarea unor active, în corelație directă cu un amplasament de producție, în cazul în care amplasamentul respectiv este închis sau ar fi fost închis în condițiile în care nu ar fi fost cumpărat, iar activele au fost achiziționate de către un investitor independent.</p>
Întreprindere	În sensul legii 346 din 14 iulie 2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, prin întreprindere se înțelege orice formă de organizare a unei activități economice, autorizată potrivit legilor în vigoare să facă activități de producție, comerț sau prestări de servicii, în scopul obținerii de venituri, în condiții de concurență, respectiv: societăți reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, societăți cooperative, persoane fizice autorizate, întreprinzători titulari ai unei întreprinderi individuale și întreprinderile familiale, autorizate potrivit dispozițiilor legale în vigoare, care desfășoară activități economice
Întreprinderi mici (inclusiv microîntreprinderi) și mijlocii	<p>Întreprinderi care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ au un număr mediu anual de salariați mai mic de 250; ▪ realizează o cifră de afaceri anuală netă de până la 50 milioane de euro, echivalent în lei, sau dețin active totale care nu depășesc echivalentul în lei a 43 milioane de euro, conform ultimei situații financiare aprobate. <p>(Legea nr. 175 din 2006 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 27/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii)</p>
Număr mediu de salariați	Numărul mediu de salariați acoperă personalul permanent, cel cu jumătate de normă și cel temporar și include: salariații, persoanele care lucrează pentru întreprindere (fiind subordonate ei și care sunt considerate ca angajați, prin legislația națională), proprietarii-administratori, parteneri angajați în activitățile obișnuite ale întreprinderii și care beneficiază de avantaje financiare din partea întreprinderii.
	Ucenicii sau elevii și studenții implicați în programe de instruire

	profesională, având contracte de ucenicie sau de instruire profesională, precum și salariații care se află în concediu de maternitate sau parental nu sunt incluși în numărul de angajați. Calculul numărului mediu de salariați se va face în conformitate cu Art. 5 din Legea 346/2004, cu modificările și completările ulterioare.
Schemă de ajutor de stat	Act în baza căruia, în condițiile îndeplinirii anumitor criterii, pot fi acordate ajutoare individuale unor întreprinderi definite în cadrul actului, în mod general și abstract, și orice act în baza căruia un ajutor care nu este legat de un proiect specific poate fi acordat uneia sau mai multor întreprinderi pentru o perioadă nedefinită și/ sau într-o valoare nedefinită.
Structuri de sprijinire a afacerilor	Structuri clar delimitate care asigură o serie de facilități (accesul la utilități publice etc) și/sau spații pentru desfășurarea unor activități economice de producție, prestare servicii, având ca scop atragerea investițiilor, astfel încât să se valorifice potențialul material și uman al zonei în care sunt amplasate.
Societate cooperativă	Societate constituită în baza Legii 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperativei, cu modificările și completările ulterioare

Mediu și dezvoltare durabilă

Aviz NATURA 2000	Act tehnico-juridic emis de autoritatea publică responsabilă pentru protecția mediului, care confirmă integrarea aspectelor privind protecția habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică în planul sau programul supus adoptării (Art. 52, alin.4 din Ordonanța de Urgență nr. 195/2005, cu modificările și completările ulterioare). Pentru orice proiect finanțat din fonduri comunitare este necesară obținerea avizului Natura 2000 (Art.52, alin.4 din Ordonanța de Urgență nr. 195/2005, cu modificările și completările ulterioare).
Creșterea eficienței energetice	Reprezintă îmbunătățirea eficienței utilizării energiei prin schimbări tehnologice, de comportament și/sau economice. Măsurile de creștere a eficienței sunt toate acele acțiuni care, în mod normal, conduc la o creștere a eficienței energetice ce poate fi verificată, măsurată sau estimată.
Dezvoltarea durabilă	Reprezintă dezvoltarea care corespunde necesităților prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități.

Lucrări, construcții

Construcții / lucrări de construcții	Lucrările de construcții sunt operațiunile specifice prin care se realizează (edifică) construcții de orice fel sau se desființează construcții și/sau amenajări asimilabile construcțiilor (Ordinul nr. 839/2009 ⁴ pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare).
Concesiune, contract de concesiune	contract încheiat în formă scrisă prin care o autoritate publică, denumită concedent, transmite, pe o perioadă determinată, unei persoane, denumite concesionar, care acționează pe riscul și răspunderea sa, dreptul și obligația de exploatare a unui bun proprietate publică în schimbul unei redevențe. Pot avea calitatea de concedent, în numele statului, județului, orașului

⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 797 din 23 noiembrie 2009

	<p>sau comunei: ministerele sau alte organe de specialitate ale administrației publice centrale, pentru bunurile proprietate publică a statului; consiliile județene, consiliile locale, Consiliul General al Municipiului București sau instituțiile publice de interes local, pentru bunurile proprietate publică a județului, orașului sau comunei.</p> <p>Vezi Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică</p>
Deviz general	<p>Conform art.1 din Anexa nr.4 a Hotărârii Guvernului nr.28/2008, reprezintă documentația economică prin care se stabilește valoarea totală estimativă a cheltuielilor necesare realizării obiectivelor de investiții sau a cheltuielilor asimilate investițiilor, necesare realizării lucrărilor de intervenții la construcții și instalații, în faza de proiectare studiu de fezabilitate/documentație de avizare a lucrărilor de intervenții. Devizul general se structurează pe capitole și subcapitole de cheltuieli, iar în cadrul acestora se înscriu obiectele de investiție sau natura cheltuielilor.</p>
Drept de execuție a lucrărilor de construcții	<p>Dreptul real sau, după caz, dreptul de creanță privind imobilul, care conferă titularului dreptul de a obține, potrivit legii, din partea autorității competente, autorizația de construire sau de desființare. Dovada dreptului asupra imobilului se face prin actul, denumit titlu, prin care se atestă dreptul de proprietate (precum contractul de vânzare-cumpărare, de schimb, de donație, certificatul de moștenitor, actul administrativ de restituire, hotărâre judecătorească) sau printr-un contract de concesiune, contract de cesiune, contract de comodat. Emiterea autorizației de construire în baza unui contract de închiriere se poate face numai pentru construcții cu caracter provizoriu și cu acordul expres al proprietarului de drept.</p> <p>(Anexa 2 la Legea nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare)</p>
Documentație de avizare pentru lucrări de intervenții	<p>Documentație tehnico-economică similară studiului de fezabilitate, elaborată pe baza concluziilor raportului de expertiză tehnică și, după caz, a raportului de audit energetic, pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici aferenți lucrărilor de intervenții la construcții existente (Art. 3, Hotărârea Guvernului nr.28/2008⁵ pentru aprobarea conținutului cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții)</p>
Instalații aferente construcțiilor	<p>Totalitatea conductelor și echipamentelor care asigură utilitățile necesare funcționării construcțiilor, situate în interiorul limitei de proprietate, de la bransament/racord (inclusiv) la utilizatori, indiferent dacă acestea sunt sau nu încorporate în construcție. Instalațiile aferente construcțiilor se autorizează împreună cu acestea sau, după caz, separat.</p> <p>(Anexa 2 la Legea nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare)</p>
Lucrări de intervenții	<p>Lucrări la construcții existente, inclusiv instalațiile aferente, asimilate obiectivelor de investiții, care constau în: reparații capitale, transformări, modificări, modernizări, consolidări, reabilitări termice, precum și lucrări de intervenții pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale, efectuate în scopul asigurării cerințelor esențiale de calitate și funcționale ale construcțiilor, potrivit destinației lor (Art. 3 din Hotărârea Guvernului nr.28/2008 pentru aprobarea conținutului cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții)</p>

⁵ Publicată în Monitorul Oficial nr.48 din 22 ianuarie 2008

Lucrări de modernizare	de	Lucrări fizice exprimate cantitativ, calitativ și valoric, pentru ridicarea nivelului performanțelor prevăzute inițial. Lucrări de construcții și instalații aferente construcțiilor existente precum și lucrările de re tehnologizare ce se realizează peste durata normală de funcționare a unei construcții, lucrări care, odată realizate, aduc construcția respectivă la o nouă stare de exploatare.
Lucrări de modernizare a străzilor/drumurilor	de a	Lucrări fizice exprimate cantitativ, calitativ și valoric, pentru ridicarea nivelului performanțelor prevăzute inițial la construirea drumului, constând în amenajări complexe ale drumului existent prin sistematizarea elementelor geometrice și aplicarea unei îmbrăcămînți moderne în cadrul unui sistem rutier dimensionat conform reglementărilor tehnice în vigoare.
Activități extinse	de	În sensul prezentului Ghid, lucrări asupra unor clădiri, realizate atât pe verticală, prin construirea de etaje noi, mansarde, cât și pe orizontală prin construirea unui corp anexă în continuarea clădirii existente sau pe același amplasament , care să fie legat structural și/sau funcțional de clădirea existentă (aceeași destinație și funcționare a corpului anexă condiționată de funcționarea construcției inițiale sau ca o completare necesară la funcționalitatea clădirii existente).
Mediu urban		Ansamblul orașelor și municipiilor definite ca unități administrative teritoriale care include atât localitățile componente cât și satele aparținătoare acestora.
Mediu rural		Localități de rang IV și V (sate reședință de comună, sate componente ale comunelor definite conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția satelor aparținând municipiilor sau orașelor incluse în mediul urban.
Mobilier urban		Elementele funcționale și/sau decorative amplasate în spațiile publice care, prin alcătuire, aspect, amplasare, conferă personalitate aparte zonei sau localității. Prin natura lor piesele de mobilier urban sunt asimilate construcțiilor dacă amplasarea lor se face prin legare constructivă la sol (fundații platforme de beton, racorduri la utilități urbane, cu excepția energiei electrice), necesitând emiterea autorizației de construire. Fac parte din categoria mobilier urban: jardiniere, lampadare, bănci, bazine, pavaje decorative, pergole, cabine telefonice și altele asemenea. (Anexa 2 la Legea nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare)
Utilități publice (servicii comunitare de utilități publice / infrastructura de utilități publice)		Totalitatea activităților de utilitate și interes public general, desfășurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul satisfacerii cerințelor comunităților locale, prin care se asigură următoarele utilități: alimentarea cu apă; canalizarea și epurarea apelor uzate; colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale; producția, transportul, distribuția și furnizarea de energie termică în sistem centralizat; salubritatea localităților; iluminatul public; administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ - teritoriale, precum și altele asemenea; transportul public local.
Zone de siguranță		Suprafețele de teren situate de o parte și de cealaltă a drumului, destinate exclusiv pentru semnalizarea rutieră, pentru plantație rutieră sau alte scopuri legate de întreținerea și exploatarea drumului, pentru siguranța circulației ori pentru protecția proprietăților situate în vecinătatea drumului.

Servicii sociale

Accreditarea	Conform art. 5, lit. i) din Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale,
--------------	--

furnizorului de servicii sociale	de	acreditarea reprezintă procesul prin care furnizorul de servicii sociale își demonstrează propria capacitate funcțională, organizațională și administrativă în acordarea serviciilor sociale, cu condiția respectării standardelor de calitate în vigoare, iar statul recunoaște competența acestuia de a acorda servicii sociale
Beneficiarii de servicii sociale	de	Pot fi: copii, persoane vârstnice, persoane cu handicap, persoane dependente de consumul de droguri, alcool sau alte substanțe toxice, persoane care au părăsit penitenciarele, familii monoparentale, persoane afectate de violența în familie, victime ale traficului de ființe umane, persoane infectate sau bolnave HIV/SIDA, fără venituri sau cu venituri mici, imigranți, persoane fără adăpost, bolnavi cronici, persoane care suferă de boli incurabile, precum și alte persoane aflate în situații de nevoie socială. (art. 25 din Ordonanța nr. 68 /28 august 2003 ⁶ privind serviciile sociale, cu modificările și completările ulterioare)
Centrele sociale cu destinație multifuncțională		Centre care pot acoperi o gamă variată de servicii, care includ și servicii sociale primare, cu scopul de a ajuta persoanele în dificultate, începând cu acceptarea lor în centru, până la rezolvarea unor probleme specifice cu care acestea se confruntă, temporar, inclusiv prin organizarea unor ateliere de lucru pentru dezvoltarea deprinderilor de viață independente și a competențelor profesionale.
Furnizorii de servicii sociale publici	de	<ul style="list-style-type: none"> ▪ serviciul public de asistență socială la nivel județean și local, ▪ alte servicii publice specializate la nivel județean sau local, ▪ instituții publice care dezvoltă compartimente de asistență socială specializate, constituite și care funcționează în conformitate cu Ordonanța Guvernului nr. 68/2003⁷ privind serviciile sociale și Hotărârea nr. 539/2005⁸ pentru aprobarea Nomenclatorului instituțiilor de asistență socială și a structurii orientative de personal, a Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de asistență socială, precum și a Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 68/2003⁹ privind serviciile sociale și Legea nr. 197/2012 privind asigurarea calității în domeniul serviciilor sociale ▪ unități de asistență medico-socială, înființate în conformitate cu prevederile HG nr. 412/2003 pentru aprobarea Normelor privind organizarea, funcționarea și finanțarea unităților de asistență medico-sociale și acreditate ca furnizori de servicii sociale în conformitate cu prevederile art. 25 din Anexa nr. 2 Metodologia de acreditare a furnizorilor de servicii sociale la HG nr. 1024/2004 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 68/2003 privind serviciile sociale, precum și a Metodologiei de acreditare a furnizorilor de servicii sociale
Persoană din categorii defavorizate	din	<p>Orice persoană care:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 6 luni; • are vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani; • nu a absolvit o formă de învățământ liceal sau nu deține o calificare profesională (Clasificarea Internațională Standard a Educației 3) sau se află în primii doi ani de la absolvirea unui ciclu de învățământ cu frecvență și • nu a avut încă niciun loc de muncă stabil remunerat; • are vârsta de peste 50 de ani;

⁶ Publicată în: Monitorul Oficial Nr. 619 din 30 august 2003⁷ Publicată în Monitorul Oficial Nr. 619 din 30 august 2003⁸ Publicată în Monitorul Oficial Nr. 535 din 23 iunie 2005⁹ Publicată în Monitorul Oficial Nr. 619 din 30 august 2003

- trăiește singur, având în întreținerea sa una sau mai multe persoane;
- lucrează într-un sector sau profesie într-un stat membru în care dezechilibrul repartizării posturilor între bărbați și femei este cel puțin cu 25 % mai mare decât media națională a dezechilibrului repartizării posturilor între bărbați și femei în toate sectoarele economice în statul membru respectiv și aparține sexului subreprezentat;
- este membru al unei minorități etnice dintr-un stat membru și are nevoie să își dezvolte competențele lingvistice, formarea profesională sau experiența în muncă pentru a-și spori șansele de a obține un loc de muncă stabil;
- nu a avut un loc de muncă stabil remunerat în ultimele 12 luni și aparține uneia dintre categoriile menționate
- este recunoscută ca lucrător cu handicap conform legislației naționale
- prezintă o incapacitate fizică, mentală, intelectuală sau senzorială de durată care, în interacțiune cu diferite bariere, poate împiedica participarea sa deplină și efectivă într-un mediu de lucru, în condiții de egalitate cu alți lucrători.

Nevoia socială	Ansamblul de cerințe indispensabile fiecărei persoane pentru asigurarea condițiilor de viață, în vederea integrării sociale; (Legea 292/2011 a asistenței sociale)
Prestațiile sociale	Măsuri de redistribuție financiară destinate persoanelor sau familiilor care întrunesc condițiile de eligibilitate prevăzute de lege; (art. 5, lit. c) din Legea 292/2011 a asistenței sociale, privind sistemul național de asistență socială)
Procesul de incluziune socială	Set de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale; (Legea 292/2011 a asistenței sociale)
Servicii sociale	Ansamblu complex de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale ale persoanelor, familiilor, grupurilor sau comunităților, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate ori dependență, pentru creșterea calității vieții și promovarea coeziunii sociale; serviciile sociale se pot organiza în forme diverse, stabilite prin nomenclatorul serviciilor sociale; (Legea 292/2011 a asistenței sociale)
Sistemul național de asistență socială	Ansamblu de instituții și măsuri prin care statul, prin autoritățile administrației publice centrale și locale, colectivitatea locală și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților. (Legea 292/2011 a asistenței sociale)

Patrimoniu

Institutul Național al Monumentelor Istorice	Institutul Național al Monumentelor Istorice, denumit în continuare INMI, este înființat în baza art. 29(1) din Legea nr. 422/2001 ca instituție publică, cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii și Cultelor și este finanțat de la bugetul de stat și din venituri extrabugetare. Organizarea și funcționarea institutului este reglementată de Hotărârea
--	---

		Guvernului nr. 1410/2009. INMI este organizat ca instituție subordonată Ministerului Culturii și Cultelor și are ca obiectiv principal asigurarea desfășurării unor activități din domeniul strategiei naționale în domeniul protejării monumentelor istorice.
Monument		Construcție sau parte de construcție, împreună cu instalațiile, componentele artistice, elementele de mobilare interioară sau exterioară care fac parte integrantă din acestea, precum și lucrări artistice comemorative, funerare, de for public, împreună cu terenul aferent delimitat topografic, care constituie măturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, artistic, etnografic, religios, social, științific sau tehnic (Art.3 din Legea nr. 422/2001 republicată ¹⁰ privind protejarea monumentelor istorice)
Monument istoric		Bunuri imobile, construcții și terenuri situate pe teritoriul româniei, semnificative pentru istoria, cultura și civilizația națională și universală (Art.1 ali. (2) din Legea nr. 422/2001 republicată privind protejarea monumentelor istorice)
Protecția clădirilor de patrimoniu/ patrimoniu cultural		Activități care au ca scop paza și întreținerea clădirilor de patrimoniu/ patrimoniu cultural.
Turism		
Patrimoniu natural		ansamblul componentelor și structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice și biocenotice ale mediului natural, ale căror importanță și valoare ecologică, economică, științifică, biogenă, sanogenă, peisagistică și recreativă au o semnificație relevantă sub aspectul conservării diversității biologice floristice și faunistice, al integrității funcționale a ecosistemelor, conservării patrimoniului genetic, vegetal și animal, precum și pentru satisfacerea cerințelor de viață, bunăstare, cultură și civilizație ale generațiilor prezente și viitoare, conform OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare;
Arie naturală protejată		zona terestră și/sau acvatică în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică ori culturală deosebită, care are un regim special de protecție și conservare, stabilit conform prevederilor legale;
Obiective naturale	turistice	resursele sau atracțiile turistice care alcătuiesc materia primă pentru activitățile turistice. Ele alcătuiesc potențialul turistic natural al unui teritoriu delimitat teritoriului geografic (județ, stațiune) și se referă la totalitatea resurselor turistice pe care le oferă cadrul natural prin componentele sale fizico-geografice (relief, climă, hidrografie, faună, floră).

¹⁰ Publicată în Monitorul Oficial nr. 938 din 20 noiembrie 2006